

Kriza shumëpjesëshëm në Europë

FERENC MISZLIVETZ*

(Abstract)

BE-organizatë politike Europiane, tregu i vetëm European dhe grupi institucioneve mbikombetar nuk janë të qëndrueshëm në format e tyre të sotme dhe në funksionim.

Metodat e intergrimit shtyra nga elita janë vjetëruar, projekti European ka humbur tërheqësinë e tij, insitucionet janë të pabesueshëm dhe premtimi për një model social European dhe intergrimi i qëndrueshëm rajonal janë larg nga realitetet e përditshme.

Kriza financiare dhe ekonomike të Europës është kthyer në një krizë sociale dhe politike të thellur.

Pabarazitë sociale në rritje, si dhe mospërputhjet ndërmjet qendrës europiane dhe periferitë duhet të adresohen dhe të diskutohen gjerësisht: Europa ka nevojë për një kontratë të re sociale e cila mer një artikulin të qartë të vizionëve dhe interesave të aktorëve të saj të mëdha.

Kjo do të kërkojë politizimin e hapësirës bosh publik European, si dhe vet- artikulimin e një varietetit të madhë të rrjeteve nëntokësore dhe lëvizjet. Këto procese nuk janë të mundshme pa konflikte, kompromisi dhe bashkëpunim.

Fjali celës: kriza globale dhe europiane, demokracia, metodë komuniteti, ndërtimi european, zgjerimi lindor, kontratë e re sociale, rrjete nëntokësore.

PËRSHKRUAJE TË ARTIKULLIT

I. Përse Europa nuk është drejtuese në shekullin 21?

II. Struktura e thellë dhe shkaqet e krizës Europiane

III. Pasojat dhe perspektivat

IV. Jo alternativa pa vetë-reflektim

Përmbledhje eksperimentale

*

I. Përse Europa nuk është drejtuese në shekullin 21?

Europa është në një krizë të thellë e cila është njohur nga një numër në rritje e analistëve, ekspertëve dhe vëzhguesve. Kriza e Euro-zonës ka qenë në faqen e parë të gazetave kryesore për një kohë të gjatë. Shumë gjëra janë thënë dhe shkruar gjatë dy viteve të kaluar për efektin e krizës globale ekonomike dhe financiare në BE. Po, për ironi, njohja se kriza është në fakt mo komplekse dhe një krizë politike dhe sociale me thellim për Bashkimin European, kapur vëmendjen e analistëve vetëm kohën e fundit.

Edhe pse ka pasur arsye të mjaftueshme pas zgjerimit të vitit 2004 “big bang lindor” dhe votat të dyfisha 'jo' për kushtetutën për të menduar simptomat e krizës në zhvillim, pyetje të vazhdueshëm u përfshinë nën qëllim. Kundër premtimeve, intergrimi European dhe procesi drejtuar nga elita jo-demokratike, dhe Eurocrats, ekspertet dhe politikanët kombetar mbetën të pa interesuar në identifikimin dhe kuptimin të shkaqëve struktore të thella të dështimeve dhe tendesave negative. Mungesa e një djagnozë të duhur la as një shans për terapi efektive. Vet-urimi zyrtar i BE dhe propaganda kombëtare në lidhje me aderimet e suksesshme është ndoshta kthyer në vetë-mashtim. Uniteti në diversitet mbeti një slogan kryesor, ndërsa diversiteti në rritje shtyn përpara solidaritetin e minuar ndërkombtar dhe ktheu në heshtje shoqëritë kryesore Europiane kundër zgjerimit të mëtejshëm.

* Autori: *Ferenc Mislivetz* është profesor Zhan Mone në universitetin Hungarez Perëndimor dhe drejtor të institutit për Studime Globale dhe Europiane të universitetit Corvinus, Koszeg-Vudapest. Është këshilltar shkencor të institutit për Shkenca Politike në akademin Hungareze të shkencave dhe kryetari i bordit të fondacionit ISES, një qëndër e pavarur kërkimore, pasuniversitare dhe qëndra ekselencës Zhan Mone. Profesori Mislivetz do bëjë vizitë te profesori Istvan Deak në universitetin Kolumbia në Nju Jork.

Para dhe rreth zgjërimit lindore vetë-imazhi i shpallur i BEs u ngrit në kartësi të mëdha. U publikuan libra me titullin 'endrra Europiane' (Jeremy Rifkin) dhe në të vërtetë për një kohë shumë besuan se largimi nga ëndrra Amerikane do të hapte horizonta të reja, jo vetëm për vizione të reja të Europës, por edhe për realizimin e ktyre vizioneve. Dukej se ndërtimi European kishte fituar vullë të ri dhe se Europa do të fitonte rëndësi politike më të madhe në nivel botëror dhe të bëhet një model për integrim rajonal të mëtejshëm dhe si një model të ri pas luftës së ftohtë rëndi botëror.

Marc Leonard shkruajti në vitin 2005: 'larg nga problemi, BE është shërimi, duke i dhën shtetëve kontroll mbi politikën që është bërë globale.' (ML . 90).

Ai vayhdon: 'Duke i dhënë qeverive kombëtare një zë në botë, BE ka shpëtuar demokracinë kombëtare të bëhet dyqan thjesht duke folur që komenton mbi ngjarrjet globale ndërsa vendimet e vërteta jan marrë diku tjetër. BE është e vetmia mënyrë që shtetet e vogla mund të ken një masë të kontrollit mbi tregjet globale.' (ibid 92). Titulli optimist i librit 'Përse Europa do të drejtoj në shekullin 21', flet vetë.

Optimizmi i jashtëzakonshëm vetë-përgëzuar nuk zgjati shumë kohë. Sontazhet e opinionit treguan qartë se Europa e vjetër kishte humbur entuziazmin për intergrimin lindore (në qoftë se kishte një të tillë), shihet dhe interpretohet si një vendim e elitës bërë mbi kokat e qytetarëve European. Hyrja e shtetëve të ish-bllokut sovjetik kishin të paparashikuara vënd të pasojave të frikshme, dhe qytetarët European kuptuan se në mungesën të vendimarrjes demokratike në nivel trasnacional, vendimarrësit do të mbeten të papërgjegjshëm. Vota e dyfishtë 'jo' në vitin 2005 ishte një shprehje e mospajtimit në lidhjen me metodën dhe procedurën e parë të suksesshëm dhe festive Europiane.

Politikanët European, Eurocrats si dhe grupet e tyre të ekspertëve dhe tanket e mendimit kishin një flluskë reth kokën së tyre-një vetë imazhi i papaëtkulshëm nga një imazh idealizuar dhe dëshiruar nga Europa . Në vënd që të përballet me realitetin e ashpër pas 2004/2005 shtyrja dhe shmangja u realizuan nëpër kohë deklaruar për 'vitet e reflektimit' dhe projekteve të planit D si: demokracia, dialogu, debate. Komisioni pranoi deficitin e demokracisë por nuk u mund të gjente metodën për të kurruar atë. Plani D nuk ka prodhuar dialogun të mjaftueshëm dhe diskutimin në çdo nivel European, trasnacional ose rajonal dhe nuk arriti të forcoj indentifikimin e qytetarëve me BE, duke i sjellur ato me afër te projekti European. Si sontazhet e opinionit dhe të dhënat e Eurobarometrit tregojnë, besimi në institucionet e BE është dobësuar me te j dhe pjesëmarrja në zjedhjet e PEarritën një rekord negativ në 2009. Margot Wallstrom, komisioneri me një fytyrë njërezore, krijoi simpati gjatë takimeve e saj me udhëheqësit e OJQ-ve Europiane, por fushata nuk nxit dhe nuk mund të fuqizojë të ashtuquajturën 'shoqëri civile Europiane', e cila ka mbetur në masë të madhe një metaforë nga lart-një shpikje e tankeve së mendimit Europiane dhe Libri i Bradhe të Qeverisjes Europiane. Këtë heër xhindi mbei në shishe-shoqëritë mbeten pasive, apatike dhe gjithnjë e më skeptik.

'Periudha e reflektimit' u përmyll me një letër të hapur të 27 rekomandimeve në fund të vitit 2007. Populli European mbeti në abstragim, dhe organizata politike Europiane mbeti një jo-demokraci me shanse të pakësuar për tu bërë një autoritet politik me aspirata globale. Shpërthimi i krizës globale gjeti një Europë të dobësuar nga zvogëlimi i besimit të qytetarëve në institucionet e saj jo-transparente, me politikën e saj mbi ambicioze dhe me pak e pak bindëse me politikën sociale kundërshtuar politikën de facto neo-liberale ekonomike, dhe me filozofinë e saj politike. Europa ngeli pa udhëheqje reale dhe kaçaciteti për menaxhimin e krizave gjithëpërfshirës të merren me mospërputhjet në rritje midis rajonëve të ndryshme të saj Veriu dhe Jugu, Lindja dhe Perëndimi.

Në vënd të zgjërimit, de facto solidariteti ka qen me shpejtësi pakësuar dhe marrëdhënjet dypalësh bazuar në interesat kombëtare mori shpejtësi. Për herë të parë gjatë tërë historisë e integritimit pas Luftës së Dytë Botërore, popullsia gjermane u bë euro-skeptike, dhe ato që nuk besuan se integrimi european është diçka e mirë, filluan të tejkalojn mbështetësve të saj. Në mungesën të institucioneve të forta, udhëheqësit e përgjegjshëm, dhe një parlament i fuqizuar, Europeanet u bën gjithnjë e më aktiv në kërkim përsëri. Theksuar interesat kombëtare në politikat ekonomike dhe të energjisë është ndjekur nga artikulimi i mbizotërimit e gjuhës e folur kombëtare, kulturës dhe dhe përkatësisë: nevoja sociale për një lloj të vaçantë të demokracisë ka qenë forcuar, ndjekur nga rritja e popullsisë së djathtë dhe të ekstremizmit. Gjermania dhe Britania njoftuan fundin e multikulturalizmit si një doktrinë e re politike. Kjo ka hapur një periudhë të re në historinë e integritimit European.

Në vitin 2011, pas ndërhyrjes së NATOs në Libi të udhëhequr nga forcat ajore franceze, presidenti francez Nicholas Sarkozy, mbështetur nga shtetet e tjera të Europës Perëndimore, ngriti çështjen e ndërpritjes e kontratës Shengen dhe kontrolli kufitar kombëtar të jetë në gjëndje të kthej refugjatët na vëndet MENA ligjërisht. Gjatë të një dekadë të gjysmë ëndra Europiane është në një ankth.

II. Struktura e thellë dhe sqaqet e krizës Europiane

Deri në 1989/2004, ato që e pan, interpretuan dhe predikuan ndërtimin European pas Luftës së Dytë Botërore si një sukses e historisë jo larg nga realiteti. Themelimi i fuksionimit të insitucionëve mbikombëtare duke zbuluar dhe zbatuar një metodologji të re të integritit jo vetëm që ishte pashembullt dhe unike, kishte ndodhur mes ish-rivalëve dhe armiq tll zjarrtë, por nga suksesi e saj u bë një model për zhvillimin për integritimin rajonal dhe bashkëpunimin në të gjithë botën. Ajo që ishte pak ose aspak e kuptuar ishte se kushtet për arritjet e dukshme të integritimit European ishin të garantuara nga llogjika dypolar dhe bllokimi ushtarake të Luftës së Ftohtë. Integritimin në Europën perëndimore ishte një integritim mbivendosur dhe e mrojtur mirëndihma Marshal , muri i Berlinit, NATO dhe (Praktit të Varshavës) ustria sovjetike garantuar paqësore, hap pas hapi procesi i pashqetësuar për ndërtimin e insitucionëve të reja, prezantuar garantitë ligjore dhe krijimi të tregut më të madhë në botë. Demokracitë liberale ushqehen mbi atë bazë që u bë model atraktivë për shumë shtet në veçanti në Europën Qëndrore Lindore: dukej-sidomos nga jashtë-se mirëqenja dhe demokracia ishin të pandashme.

1989-si papritur dhe padëshirueshme që ishte për përfituesit e kësaj status quo-ka krijuar kushte terësisht të reja: muri i Berlinit u rrezua, Bashkimi Sovjetik u tretë, logjika dypolar u zhdukë. Kufiri tërë Lindore të komunitetëve Europiane u hapën si në kuptimin fizik dhe politik. Helmut Kohl, një politikan i zgyar, ishte fitimtar. Ribashkimi i Gjermanisë, interpretuar si hapi i parë drejt zgjerimit Lindore, filloj menjëherë pas murit të Berlinit. çfarë i përkiste të ishte sëbashku filloj të rriten sëbashku por askush nuk dukej të kujdeset aq shumë për ato që nuk duheshi të ishin sëbashku për këtë arsye nuk mund të integrohen. Ajo ishte as politikisht as moralisht e mundur të mohojë të drejtën e post-Solidarnosc Poloni, post-Charta 77 Cekoslovakia dhe post-Kadarist Hungari që i përkasin Europës, ose në një mënyrë parespektueshëm për të hyr në procesin e integritimit. Pas rrënjes së Bashkimit Sovjetik e njejtja gjë ishte e vërtetë në rastin e Republikave Baltike. Ishte e mundur për të shtyr datën a zgjerimit, por nuk ishte e mundur për ta shmangur atë. Ndoshta në mungesën e kohës së duhur por më shumë për mungesën e interesave të mjaftueshëm, vullnetit politik dhe dituria, sfidat e mundshme shkaktuara nga diversiteti i pafund, nuk u diskutuan ose kuptuar, dhe u përfshinë nën qilim nga Eurocrats dhe nga ekspertet e tyre, këshilltarët në labirint në Bruksel, dhe nga elita politike e tranzicionit dhe hyrjes të shtetëve në Europën Lindore dhe Qëndrore.

Pazbayueshmëria i metodës së vjetër në rrethanat e reja u anashkalaur nga zotërit e zgjerimit Lindore. Duke zyrtarisht pranuar Acquis Communautaire, si dhe kushtet ekonomike diktuar nga BE, vëndet e pranimit kontribuan në zgjerimin e Tregut European, pa kontribuar në krijimin e një popull European dhe një organizatë politike të qartë.

Numri i qytetarëve të Tregut European u rritë në mënyrë të konsidërueshëm, ndërsa identifikimi i tyre me projektin European ngeci iluzione rreth përparimit material. Demokracia dhe mirëqenja u tërhoqën duke shkaktuar zhgënjim, apati dhe zemërimë më së shumti në Europën e RE dhe me shkallëzimin e krizës globale kudo.

Llogaritjet ekonomike pas zbulimit politik u dukë i gabaur: shetet e varfra dhe të ekspozuar si periferitë e duhur mund të kontribuojn në stabilitetin ekonomik të qëndrave në afat të shkurtër. Por gjithnjë e më i kompleksuar diversiteti ka efekte destabilizuese në integritimin social dhe politik në një periudhë afatmesme. Efektet bumerang e të njëanshëm dhe jo menduar mirë mbi zgjerimin, u ndjen menjëherë pas 'Big Bang' dhe u përkeqësuan sëbashku me shumë simptoma të tjera të krizës globale.

III. Pasojat dhe perspektivat

Dobësimi i metodës Komunitetit, kombinuar me mungesën e të kuptuarit të rëndësisë së përcaktues të thella kulturore të ndryshimeve sociale dhe ekonomike ('komplekset' në terminologjinë e Ralf Dahrendof-së), u bë një pengesë e madhe për themellimin e integritimin social dhe politik. Demokracitë kombëtare, zbrazur nga insitucionet ndërkombeëtare duke përfshirë insitucionet papërgjegjshëm të BE, u bën 'democraci pa-zgjdhje' me qytetarë të irrituar të cilët u ndjen të pafuqishëm dhe të paralizuar në nivel kombëtar dhe, në të njetën kohë, jo të fuqishëm si qytetarë European në nivel ndërkombeëtar. Si përfundim, Europa ka për tu përballur me një deficit të dyfishtë të demokracisë, një burim kryesor për shkallëzimin dhe themelimin e krizës politike.

Në vënd të afrojt një model alternativ të integritimit rajonal në sistemin e paregulluar e ekonomisë globale dhe ideologjisë e saj diskredituar nga tregu fundametalizmit, Europa mbeti ekspozuar dhe bllokuar nga lojtarët e tregut financiare dhe nga politikat neo-liberale ekonomike. Si rezultat, u kthye kundër aspiratës e vet për zbatimin e modeli social European dhe të parabartë parabarëzitet rajonale. Ndarja në Lindje-Perëndimë si në Veri-Jug është më e fortë ose të paktën më e qartësot se para 2004/2005. Procesi për periferalizimin kryer nga german-liberalizmi ka provokuar rezistencën kombëtare dhe shkaktoj dobësimin e besimit të qytetarëve te insitucionet kombëtare dhe Europiane.

Skena politike e Europës është intrigues dhe mundimshe. Propaganduar një ideologji obskurante dhe çorientues, quatur 'rrugë e tretë', e majta u mahnitur nga neo-liberalizmi dhe kishte më pak dhe pak të afrojtë votuesit e saj. Duke u përballur me pasojat shkatëruese sociale të krizës nuk k një axhendë. Diferencat ndërmjet qëndrës së majtë dhe qëndrës së djathtë janë pakësuar vazhdimisht, ndëkohë shikimi i brënshëm, ksenofobia, racizmi dhe tendensat janë forcuar në menyrë të dukshme dhe të padukshme. Si pasojë, populizmi në të djathtë si dhe ekstremizmi kanë qenë në rritje gjatë dekadës së kaluar pothuajse kudo në Europë duke përfshirë modele demokracisë si: Franca, Holanda, Danimarka, Suedia dhe Filanda. De facto solidariteti po dobësohet në vënd që të zgjerohet, si mendimet e Marie Le Pen mund të zëvendësojnë mendimet Jean Monnet.

Në vënd të thellimit të integritit, motori i famshëm franko-gjerman tani përfajsohet nga Sarkozy-Sarkel solli BE në periferi shpërbërjes. Ku do të çoj kjo rrugë? Do të hidhet në erë Europa, si disa nga rivalët e saj dhe kundërshtarët shpresojnë dhe sugjerojnë apo ka mundësi dhe alternativa për themelimin e vetë vetës.

Në një letër e publikuar në kohët e fundit në lidhje me skenrët e mundshme për vetë-shpikjen e Europës, Marc Leonard shënon në afërsi shëmbjen e sistemit politik të BE(ML Nov. 2011). Jo referuar në parashikimin e tij të mëparshme në lidhje me rolin kryesor global të Europës në shekullin 21, Leonard vë përpara katër skenare alternative: atë që aji quan integrim asimetrik, krijimi i një eurozone më të vogël dhe më të integruar, një bashkim politik nëpërmjet një traktati të ndryshëm dhe më në fund një marrëveshje midis pararojës (një lloj traktati Shengen).

Këto skenare janë bazuara në supozim të heshtur se integrimi shtyrë nga elita mund të vazhdojë me të njëjta metoda dhe në të njetën frymë. Në të kuptuarit tim kjo nuk është një rastë që nga mungesa e legjitimitetit demokratik dhe pastaj mungesa e besimit në vëndimarrje transnacionale procedurat dhe institucionet janë ndër skaqet e thella për dështimin e sotme e ndërtimit Europian. Në vënd që të bazohet në interesat ekonomike, financiare dhe të pushtetit të një elite që ka treguar të jetë e paaftë të udhëheqjes transnacionale, një alternativë e vërtetë duhet të bazohet mbi një koncept të ri dhe në vizion të demokracisë e cila kombinon aspirata e thellë të njëriut për mirëqenjen dinjitetin. Me fjalë të tjera, një kombinim i aspekteve ekonomike, sociale, ligjore-institucionale të demokracisë. Metoda e re përndërtimit ka nevojë të bazohet te konstruizimi social dhe kulturor, një reagim të përhershëm dhe konsideratë për të ndryshmen dhe në të njëjta vlera në ndryshim të vlerëve të shoqërive të interesuara. Europianët mund të shpëtojnë nga kafazi të shtetëve vetëm nëse atë janë në gjëndje për të gjetur përkatësinë e tyre në një hapësirë më të madhe, transnacionale sociale. 'Projektet e ftohta' e tregut dhe e shoqërisë së hapur (me fjalët e Dahrendorf) të kombinuara dhe të garantuara nga institucionet Europiane nuk janë në gjëndje për të ofruar këtë ndjenje të përkatësisë dhe kështu nuk kontribuojnë në një identitet më të fortë Europian.

Procesi i një popull të rri Europian dhe një shtet i qartë nuk mund të jen të shpejtë, e lehtë dhe sigurisht nuk është e mundur pa konflikt. Në fakt demokratizimi i projektit Europian presupozon politizimin i hapësirës bosh në vënd publik Europian. Lëvizjet politike Europiane-transnacionale, rrjetët, koalicionet të organizatave civile etj. Duhet të lëvizin në këtë vakuum për të konkurruar për mbështetjen e një publiku ndërkombëtar, post-kombëtar dhe duke bërë përcaktime dhe ripërcaktime për të mirën e publikut Europian.

Trazirat politike dhe sociale në Europë, përforcohen nga kriza globale financiare dhe ekonomike, si dhe nga kriza e demokracisë ka shtruar rrugën për një bisedim të rri publik dhe shqyrtim. Neo-liberalizmi i fuqishëm institucionalizuar, populizmi kombëtar në një rritje të shpejtë dhe shkallëzuar partitë e djathtës dhe lëvizjet duhet të sfidohen dhe të kundërbalancohen nga lëvizjet demokratike që sapo dalin të rifreskuar të aftë për të përfaqësuar interesat dhe aspiratat të shoqërive lokale, kombëtare dhe rajonale.

IV. Jo alternativa pa vetë-reflektim

Në vitin 2000 kam pas nderin për të marrë pjesë në Grupin Reflektim për Zgjerimin Lindorë udhëhequr nga Jacques Delors. Pas një hyrje të shkurtër gjatë bisedës tonë personale mbi darkë Delors tregoj interesim të madh për shtetet në Europën Lindorë dhe Qëndrore që po përgatiten për anëtarësimin dhe në të nesërmen në mëngjes më pyeti për mendimin tim për Europë Qëndrore dhe shqetësimet e mia të mëdha rreth zgjerimit Lindorë gjatë sesionit së punës të grupit. Shkurtimisht përmbledha rrëziqet e bazuara historikisht në dallime kulturore dhe boshllëku midis zhvillimit Europës Perëndimore dhe Lindorë-Qëndrore dhe sugjerova një të kujdesshëm, mirë-negociuar zgjerim hap pas hapi që do të garantonte integrim më të mirë social, ekonomik dhe politik. Përndryshe, thash, që BE mund të humbi fytyrën dhe zgjerimi Lindorë mund të jetë një dështim. 'Mendimi dëshiruar' ishte komenti i shkurtër i ish(dhe ndoshta i fundit)kreu legjendar i Komisionit. Dhe debati mbaroj.

Më mori pak kohë pas këti episodi që të kuptoj se pyetjet kryesore së zgjerimit, përmasat dhe koha, ishin të vendosura. 'Big Bang' (10 shtete) në një hap ndryshe nga më parë tre deri në katër hapa ose formula hap pas hapi. Detalet e procesit dhe aktorët kryesor të vëndimarrjes, megjithatë, mbetën të panjohur. Diskutimet e

tona te Grupi i Reflektimit, takimet e cilëve zgjatën për një vitë e gjysmë, jan përmbledhur në një publikim me titull të interesant: 'Përmasat politike të zgjerimit Lindore', por ndikimi i grupit te ngjarjet ishte e mundshme më pak se minimale.

Pas një periudhe qetësisë të gjatë në Prillin 2011 Delors, babai i euros dhe EMU, publikoj një artikull vetë-reflektuese në Tribune: 'Për një ringjallje të Europës'. Në artikullin ai pranon dobësimin e Europës dhe që euro dhe EMU jan në një situatë të vështirë. Delors përpiqet të mësoj nga mësimet së kaluarës dhe të kuptoj se çfarë shkoj keqë dhe kush ishin përgjegjës për gjëndjen aktuale të punëve. Ai shënon se tregu i vetëm pa kontrolluar me një monedhë të vetme dha rritjen në diversifikim të pakontrollueshëm, nga e cila një shtet, që ishte mirë ekonomikisht, Gjermania përfitoi.

BE është menduar për të festuar 20 vjetorin e Tregut Unik këtë vitë i cili, në hartimin e Delors, ishte bazuar në tre nocione: konkursi (i cili stimulon), bashkëpunimi (që forcohet) dhe solidariteti (e cila bashkon). Rrënjet e krizës Europiane shtrihen në mosfuzionimin i kësaj mënyre teorike: nga tre supozimet vetëm konkurrenca u realizua. EMU me mendimet e Delors funksionoj mirë deri në vitin 2007 por nuk mund të rezistonte krizës globale, se ajo nuk kishte një shtyllë ekonomike. Që kur bashkërendimi të politikës ekonomike nuk punoj, asgjë nuk ka kundërbalancuar fuqinë e Bankës Qëndrore Europiane, e cila sipas interesave gjermane, ndjeku vetëm stabilitetin e çmimeve. Më tepër, bëhet Banka Qëndrore Europiane si dhe kokat e bankava kombëtare përgjegjës për mungesën e bashkërendimit dhe braktisjes e shumës e borxhit publik si dhe mungesës e stabilitetit financiar. Delors shënon dhe përgjegjësinë e tij. Ai mendon se ishte naiv të besojm te bashkëpunimi me mungesën të garancive suprenacionale, federaliste dhe qeveritare. Në të vërtetë, as bashkëpunimi, as solidariteti nga ky modeli shtyrë nga elita, dominuar dhe kontrolluar nga kompanitë multinacionale dhe lojtarët global financiar krahas Bankës Qëndrore Europiane.

Delors beson se ai ka mësuar mësimin: bashkimi ekonomik dhe social duhet të ishte përforcuar me iniciativën e EMU, dhe përveç së monedhës të përbashkët nuk është e mundur pa një minimum prej federatës-pasi ai ishte paralajmëruar nga ekonomistët amerikanë para fillimit së euros. Po për të sugjeruar zbatimin e skenarit federaliste do të kishte dështuar në kohën kur Delors ishte kryetari i Komisionit-të paktën ai ishte i bindur që do ishte refuzuar nga shtetet-një hipotezë e cila nuk mund të provohet ose të falsifikohet në mënyrë retrospektive. Duket se një krizë e thellë dhe shumëdimensionale duhej të hedhi dritë mbi dobësi dhe rraskapitjes e metodave të vjetra shtyrë nga elita, integrimi jo-demokratikë. Koha ka ardhur. Duket si papritur që të gjithë të jen të çuditshëm edhe pse të gjithë edin që ishte e pashmangshme. Kjo erë e re është koha e politikës në nivel trasnacional European: polizimi i hapësirës pakuptim publik European. Që në fillimi e 2012 ka një shumë sugjerimeve dhe kërkesave për rigjënërim. Një e majtë e paralizuar e cila është bllokuar midis e një ideologjisë neo-liberale dhe pradigmës së vjetër të punës. Shumë shkrimtar (Francis Fukuzama, George Schopflin, John Palmer etj)parvarësisht nga përkatësia e tyre politike sugjeruan që e majta nuk ka një axhendë dhe për këtë arsye nuk mund të ofroj përgjigje relevante për sfidat e vështira shkaktuara nga kriza shumëfishhtë. Ato gjithashtu përfundojn -dhe nuk mund të mos biemi dakort me këtë-që ky është momenti për riformulimin e një axhendë të re, në të gjitha nivelat e mundshme të aktivitetit politikë, por më shumë në nivel European. Në këtë situatë krize Delors vetë kthehet në politikë duke sugjeruar se Europa është në fillim të një ofenduese demokracisë sociale në kuptimin më të gjërë.

Si një rezultat i më pak i dukshëm, proceset shumë rrymë nenujore sociale dhe kulturore e europianizimit, bashkëpunimi i përditshëm ndërmjet aktivistëve të shoqërisë civile, lëvizje studentore, qarqet profesionale, artistë, gazetarët dhe intelektualët publik jan bërë rutinë. Pyetja e hapur e krizës Europiane sociale dhe politike është nëse shoqëria Europiane në zhvillim dë të siguroj një bazë mjaft dhe strukturën për një diskurs të ri publik dhe politizimin i hapësirës bosh publik European apo Europeanët do zgjedhin të fundosen në interesat e tyre kombëtare.

Kundër të gjitha shansave ndërtimi European mund të vazhdohet nëse Europa gjen një metodë të re dhe të jet në gjëndje për të shpëtoj nga kurthi dyfishtë të politikave neo-liberale ekonomike dhe të populizmit të djathtë. Debatuar, shqyrtimi dhe identifikimi i publikut të ri European mund të përfundoj në një politik solidariteti de facto. Por kjo duhet të shihet më qartë: kontrata sociale mbi të cilën merren vendimet demokratike është ndërtuar dhe është thyer ose dëmtuar rëndë në shumicën e shtetëve anëtarë në BE. Në të njejtën kohë nuk ekziston në nivelin e BE. Që të shërohet Europa nga kriza aktuale sociale, politike dhe ekonomike, kontrata sociale të reja jan të nevojshme në të gjitha nivelet e qeverisjes. Që të ndodhi kjo një konsensus i gjërë është i nevojshëm brënda dhe midis shoqërive Europiane në lidhje me projektin European. Në mes apatis e sotme, skepticizmit, frustrimit dhe tendencat në kërkim shanset për marrëveshje aq të gjërë sociale dhe politike jan të pakta. Por pikërisht për të njejtat arsye, politizimi i hapësirës publike Europiane është e pashmangshme. Në vorbull të spirale në rënie, alternativat janë të ngritura. Europa arriti në mementin e saj politik. Ajo nuk mund të jetë e maskuar pranë demokracive kombëtare dhe e majta është larguar. Ekzistenasa e saj kryesore u bllokua te neo-liberalizmi që i mungon një axhendë e besueshme. Në qoftë se ajo bie përsëri te shtetet e vjetra socialiste, ringjallja e paradigmës distributive nuk do to zgjasi shumë kohë. Në

qoftë se bën hapë drejt grupeve të reja edhe iniciativa të reja-përfshirë lëvizjet sociale ose rrjetat nëntokësore të cilët qëllimisht zgjodhën të rrin jashtë sistemit-do shtoj shanset për rinovimin dhe shpëtimin nga strukturat e vjetra, si dhe dogmat vjetëruara dhe qëndrimet ndaj shoqërisë dhe ndryshimet sociale. Në një kuptim kriza globale dhe sidomos kriza e Europës po qahet për vizione të reja dhe kështu ofron një mundësi të madhe për forcat progresive të dalin nga bllokimet e tyre.

Kjo alternativë nuk është dhënë, ajo nuk do të ndodhi si një efekt natyror e krizës. Ka nevoj për vullnet politik, guxim dhe imagjinatë të cilat supozojn vetë-reflektimin. Ndërtesa e re e koalicionit mund të ket një ndikim të rëndësishëm në diskursin publik dhe në kulturën politike. Kjo mund të vërtëtoj gatishmërinë e ndryshme të vjetër dhe të re, pas-moderne, post-kombëtare etj lojtarët të marrin përgjegjësinë në një kuptim social dhe në një shkallë shoqërore si në nivelet kombëtare dhe ndërkombtare. Alternativat të reja Europiane, dhe ndërtimi i ri i koalicionit nuk mund të ndodhin brënda imagjinatës së majt. Në frymën e etërve themelues si Spineli dhe Spaak, një koalicion më të gjërë të forcave post-kombëtare, politike, demokratike është e pashmangshme, siç është e qartë nga thirrjet e fundit dhe memorandumet e lëvizjes Europiane dhe të tjera organizatave pro-Europiane. Pyetjet e vazhdueshme e këtij moment të ri politik European është nëse, kur dhe se si kto fragmente të ndryshme, partitë izoluar, marginalizuara, vetë-ngulitura, rrjeta nëntokësore mund të krijojnë një platformë politike në kuptimin e një kuvend popullore Europiane.

Nuk ka përgjigje të qarta për këto pyetje. Nuk ka garanci se kjo do të ndodhë dhe nëse ndodh ajo do të jetë e suksesshme. Dorështrënguar një moment politik gjithashtu do të thotë të marrësh rrëziqe, krijimin e koalicionëve të reja që zgjasin dhe të efektshme, kërkon vetë-kufizimin dhe çlirimin nga narcisizma dhe vetë-justifikimin të fragmentëve politike dhe lëvizjëve sociale. Demokracia në vetëvete ka nevojë për rinovim ose rilindje. Si rezultat i trazirave të sotme globale dhe Europiane, proceset të transformimeve themelore sociale, politike dhe ekonomike do të përshpejtohen. Në fund të këtij transformimi të fuqishëm ne mund të kemi më shumë, por ndoshta edhe më pak demokraci. Një rinovim European me siguri do të shtyjë lavjerën e demokratizimit global.

Përmbledhje eksperimentale

Ndërtimi institucionëve efikase dhe gjatë qëndruese të shënuara në nivel të lartë me besimin publik ka nevoj për metoda të veçanta të cilat korrespondojnë me logjikën e të dhënës një paradigme tekniko-ekonomike një periudhe të caktuar historike, rregulloret juridike-politike, dhe ka nevoj të jetë e regullueshëm për të dyja kushtet të sistemit ndërkombëtar dhe të pritjeve të pjesëmarrësit. Duke kërkuar në historinë, jo më aq të shkurtër, e integritit European njëri mund të vërej se periudha e parë përfundoj në vitin 1989, shëmbja e logjikës së sistemit dypolar politik dhe ushtarak global, dhe një proces transformimi filloj në vitin 2005/2005 me zgjerimin lindor Big Bang, dhe simbolikisht menjëlherë pasi u shemb procesi për krijimin kushtetutës Europiane me votat dyfishta 'jo' në Holland dhe në Francë. Gjatë periudhës së tretë procesi i integritit ose i ndërtimit ka arritur në një pikë kritike ku kontradikat dhe bobësitë e mëparshme të fshehura, para se të gjitha lodhja e metodës komunitare janë bër të qarta.

Kriza e bashkimit BE u zhvillua nga një krizë fiskale të borxhit në krizën e euro-zonës dhe së shpejti pas kësaj në një krizë shoqërore dhe politike të cilit fundi dhe pasojat ende nuk janë të parashikueshme. Kriza globale financiare dhe ekonomike goditi BE në një moment të rritur me shpejtësi diversifikimi, çorientimi dhe parabarëzitet rajonale kur tregu e saj i polarizuar nuk ishte kundërbalancuar dhe shoqëruar me politika të përbashkëta ose koordinuara ekonomike. As nuk ishte zgatur nga solidariteti de facto nga qendra drejt periferisë së saj. Mungesa e qeverisjes legjitime dhe të përgjeshme, e udhëheqjes së mirë dhe aftësisë e menaxhimit të krizës BE ka hyrë në një fazë të vetë-shkatëruese.

Çdo përpikje më tej dhe apiratë të koordinuar për të vazhduar ndërtimin European do të varet në aftësinë e demokracive Europiane, aktorë social, ekonomik dhe politik për të arritur në një konsensus të ri për të mirën publike Europiane, ripërcaktimin të fushës, shpëtimin dhe metoda e integritit. Ndërtimi European ka arritur në një pikë kthese. Europa është një sistem kompleks që kërkon identifikimin të mënyrave të reja dhe metoda, komplekse të menduarit, kuptimin dhe analiza. Thjeshtëzuar, zhgjidhje njëanshme dhe sipërfaqësore, të tilla si mas shtrënguese të mëtejshëm, ndryshime të traktatave ose paraqitja të politikave të reja fiskale, nuk do të jetë në gjëndje për të shërbyer si terapi por mund të përkeqësojë më tej dhe të shpejtoj spiralet të rrezikshme të shpejta në rënie.

Nuk është asgjë e natyreshme nëlidhje me ndërtimin European, as tregjet, as shetet individuale do të jenë në gjëndje të ofrojnë zgjidhje automatike. Krejt e kundërta, të ashtuquajturat zgjidhje reflektojnë interesat e veçanta kundër të neglizhuar dhe të zhdukur të mirës publike Europiane. Ato janë mjaft shkaqet e problemeve se sa mjetet të zbatuara. Paradigma e re-ose modeli i zhvillimit me fjalët e Delors kërkon kuptimin e rritjes së ndërvarësisë dhe pranimin e pasigurimeve të rritura së kohës tone. Alternativat mund të

gjihen dhe legjitimuar nga kryetarët kryesor dhe palët të interesuara të projektit European vetëm në dabate të hapura sociale dhe diskutimëve.

Përktheu: Elsa Kryeziu

*

Bibliografi

- Bauman, Zygmunt, *Europe, an Unfinished Adventure*, Polity, 2004
 Barber, Benjamin, *Fear's Empire; War, Terrorism and Democracy*. W. W Norton, New York, 2003
 Collignon, Stefan, Democracy and Europe's crisis of legitimacy, www. stefancollignon. de, 2006
 Delors, Jaques, For a Revival of Europe. (*Për ringjalljen e Europës*) Tribune, *Notre Europe*, 11 Prill 2012
 Foroohar, Rana, The End of Europe (*Fundi i Europës*), *Time*, Vol. 178, No7, Gusht 2011
 Grant, Charles, A time of austerity and German leadership, Center for European Reform, 2012
 Habermas, Jurgen, Europe's post-democratic era, *The Guardian*, 10 2011
 Hughes, Kirsty, EU democracy in crisis, *OpenDemocracy*, 16 Janar 2011
 Jones, Eric, No four leaves cover for Europe, *ALDE Europe*, Dhjetor 2011
 Krastev, Ivan, Europe's democracy paradox, *Democracy Digest*, 28 Shkurt 2012
 Laqueuer, Walter, *After the Fall*. Macmillan, 2012
 Leonard, Mark, Four Scenarios for the reinvention of Europe, *European Council on Foreign Affairs*, Nentor 2011
 Leonard, Marc, Why Europe will run the 21st century? Fourth Estate, London and New York, 2005
 Menon, Anand, Europe's coming political crisis, E'Sharp, *ALDE Europe*, Dhjetor 2011
 Overholt, William, The Price for German Leadership, *International Economy*, Dimër 2012
 Palmer, John, EU voters may finally be given some real choices, *OpenDemocracy*, 22 Mars 2012
 Rifkin, Jeremy, *The European Dream*, Jenny P. Tarcher/Penguin New York, 2004
 Schmidt, Vivien A. *Democracy in Europe*, Oxford University Press, 2006
 Schmitter, Philippe C. *How to democratize the EU and why bother?* Rowmen and Littlefield, London, New York, 2000

*

<http://www.southeast-europe.org>
dke@southeast-europe.org

© DKE 2012

Shënim: të respektuar kërkues noqëftëse bëni një referimte ky artikull ose përmëndeni një pjesë të tij, ju lutemi n çoni një e-mail në adresën: dke@southeast-europe.org që të na bëni njoftim. *Ju lumi shënoni artikullin kështu:*

Ferenc Miszlivetz: Kriza shumëpješshëm në Europë. (*Përktheu: Elsa Kryeziu*) *Délkelet Európa – South-East Europe International Relation Quaterly* (Vjeshtë 2012) ff 1-7.

Faleminderit për mirëkuptimin. *Kryedaktori.*